

Til Landbruksdirektoratet v/Kai Terje Dretvik og Line Løvås

Modum/Oslo 16. mai 2022

Deres ref.: 22/43848

Forslag til endringer i forskrift om erstatning etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon

Norsk Fjørfevalg (NFL) takker for muligheten til å komme med høringsinnspill. Forskriften har stor betydning for våre medlemmer som er bønder i verdikjeden for egg, kylling, kalkun og and, heretter omtalt som «fjørfebønder».

NFLs hovedsynspunkter:

- *Det må gås bort fra standardiserte satser. Alle husdyr må erstattes etter verdien på påleggstidspunktet.*
- *Dersom forskriftsforslaget godkjennes slik utkastet er foreslått, vil erstatningssatsene allerede være utdatert før forskriftsendringene trer i kraft.*

Behov for endret prinsipp for utmåling: fjern standardiserte satser

NFL mener at bestemmelsene om standardiserte satser i §§ 17-20 må oppheves. I likhet med Norges Bondelag, Norsvin og Animalia anser NFL at følgende endring i forskriftens § 6 første ledd er nødvendig: ~~Småfe, fjørfe, storfe og gris erstattes etter standardiserte satser jf §17 §20. Andre~~ Alle husdyr erstattes etter verdien i Norge på påleggstidspunktet. Følgen av det blir at bestemmelsene om standardiserte satser i §§ 17-20 oppheves.

Fjørfe må erstattes etter reell verdi på påleggstidspunktet

I møte med Statsråd Sandra Borch 19. november påpekte NFL at bruk av standardiserte erstatningssatser ikke fungerer etter intensjonen. I dagens forskrift er det allerede en rekke innsatsfaktorer hvor et mer korrekt prinsipp benyttes:

- Egenproduserte planter og plantedeler *erstattes etter verdien på påleggstidspunktet.*
- Hus, husinnredning, fôr, gjødsel, redskaper, maskiner, annet materiell og inventar som er pålagt destruert *erstattes med verdien på påleggstidspunktet.*
- Nødvendige utgifter til gjennomføring av pålagte tiltak *dekkes etter dokumentasjon på påleggstidspunktet.*

Norsk Fjørfevalg mener prinsippet for utmåling av erstatning for fjørfe må endres fra et system med faste satser til individuell behandling på lik linje med prinsippet for planter og andre innsatsfaktorer.

Det er mer arbeid med oppdatering av satsene enn individuell behandling av enkelbønder som rammes

Oversikten mottatt fra Landbruksdirektoratet viser at gjennomsnittlig antall erstatningssaker for fjørfebønder er 5 stk. i året i perioden 2012-2021. De fleste årene var det kun 2 eller 3 erstatningssaker som angikk fjørfebønder. For et så lavt antall saker er det mer arbeidskrevende å sørge for at de standardiserte satsene oppdateres jevnlig sammenliknet med å innhente tallene som viser de rammede bøndenes reelle kostnader og tap i hvert enkelt tilfelle. Den beste løsningen, både for myndigheter og for fjørfebøndene, er derfor å fjerne standardiserte erstatningssatser og erstatte etter reell tapsverdi på påleggstidspunktet.

Standardiserte satser i forskriften er allerede utdatert

Statsråd Borch varslet i forbindelse med fugleinfluensautbruddet i november at de standardiserte satsene skulle endres med tilbakevirkende kraft slik at de rammede bøndene ikke fikk store tap. Kompensasjon med satser som sist ble revidert i 2014, innså både Statsråden og Landbruksdirektoratet ville gitt for lav kompensasjon til fjørfebøndene i dag.

Erstatningssatsene er svært følsomme for endringer i bondens kostnader og inntekter. Statiske satser fungerer ikke i en næring med svingninger i kostnadsbildet fra uke til uke. Beløpene som er lagt inn i grunnlagsdokumentet til NIBIO er allerede utdatert, og vil medføre at bønder som blir pålagt fremtidig avlivning av flokken vil få store økonomiske tap. Dette viser at å benytte fastsatte statiske satser i dagens urolige kostnadsbilde ikke er formålstjenlige. Her følger noen eksempler:

- **Kraftfôrpriser** (se vedlegg 1): Det har vært en betydelig kostnadsvekst på kraftfôr siden mars 2020. I grunnlagsdokumentet belager NIBIO seg på tall som for lengst er utdatert. Kraftfôrprisene har fortsatt å stige også etter april og det er ingenting som tyder på at prisveksten stopper med det første. De standardiserte satsene tar ikke høyde for dette.
- **Dyrere livdyr:** Konsumeggprodusentene må betale betydelig mer for innkjøp av dyr enn de nedfelte prisene i grunnlagsdokumentet. Grunnet fordyrende kostnader både i avslédet og for oppalene de siste månedene ble det i mai varslet en prisoppgang på 8-10 kr per unghøne. Den standardiserte satsen i forskriften tar ikke høyde for dette, ei heller fremtidig økte priser fremover.
- **Stigende energipriser:** For bønder som har kylling, kalkun og and er oppvarming av fjørfehuset en betydelig kostnad. Denne kostnaden er ikke korrekt stipulert i grunnlagsdokumentet og er altfor lav. Samnsynligvis vil energikostnadene holde seg høye og/eller fortsatt stige fremover. Dette tar ikke en standardisert sats høyde for.
- **Feil tallgrunnlag for kalkun:** Daggammelprisen som oppgis på 31 kr stemmer ikke, den er nå på 34 kr/dyr. De variable kostnadene (vann, vask, forsikring, oppvarming, flis) er også for lav i beregningene. Avregningsprisen er nå 31,60 og øker gradvis frem til 4. juli 2022 til 34,80 kr. Det er altså allerede flere feil i beregningene, og den foreslåtte standardiserte satsen for kalkun er av flere årsaker utdatert og for lav.

Forskriften tar kun høyde for en viss andel av fjørfebøndene

I brevet fra Landbruksdirektoratet datert 04.04.22 står det: «*Det tas inn en mulighet til å kunne utmåle erstatning også for andre kategorier for de husdyrslag som har standardiserte satser i gjeldende forskrift.*» De standardiserte satsene som er foreslått i forskriften angår kun noen av fjørfebøndene. Det fremgår for eksempel ikke av forskriften hvordan erstatning skal beregnes dersom bønder som driver med oppal, rugeegg, avslédyr, eller slakteand blir pålagt av å avlive sine flokker. De foreslåtte satsene belyser heller ikke at pålegg om avlivning vil ramme bønder som har økologisk produksjon enda hardere enn konvensjonell produksjon av egg og fjørfekjøtt.

Avsluttende kommentarer

Satsene som er foreslått vil altså treffe svært dårlig og skaper ikke økonomisk forutsigbarhet for fjørfebøndene. Det er svært viktig at bønder som blir pålagt å avlive dyra sine har forutsigbarhet om hva som faktisk dekkes av offentlige myndigheter og at bonden ikke blir økonomisk skadelidende. Norsk Fjørfeag mener at det beste både for myndighetene og for bonden er å gå bort fra standardiserte satser. Alle er tjent med at forskriften og prinsippene som benyttet står seg bedre over tid enn det som har vært tilfelle ved bruk av standardiserte satser. Dette innfris dersom fjørfebønder erstattes etter reell verdi på påleggstidspunktet, på lik linje med allerede innført prinsipp for «andre dyr», planter og innsatsfaktorer.

Med vennlig hilsen,
Ingunn Dalaker Øderud
Styreleder, Norsk Fjørfeag
Tlf. 419 21 895
E-post: ingunn@oederud.no

Margrethe Brantsæter
Daglig leder, Norsk Fjørfeag
Tlf. 970 60 816
E-post: margrethe@nfl.no